

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA			
CÓDIGO			
MATERIA	Técnicas gráficas para a escena		
DISCIPLINA	Percepción Visual e Perspectiva I		
TITULACIÓN	Título Superior en Arte Dramática		
ESPECIALIDADE	Escenografía		
ITINERARIO			
CURSO	1º	CUADRIMESTRE	1º
CRÉDITOS ECTS	5		
CARÁCTER	Obrigatoria		
DEPARTAMENTO	Escenografía		
CENTRO	Escola Superior de Arte Dramática de Galicia		
COORDINADOR/A	María Sarmiento Rivas		
DOCENTE	Nome e apelidos: María Sarmiento Rivas Horario titorías: Ver Web ESAD Despacho: Aula de debuxo Contacto: mariasarmiento@edu.xunta.gal		
DESCRICIÓN	Coñecemento dos principios da teoría da percepción para a comprensión dos procesos perceptivos: forma e significado. Desenvolvemento da capacidade de observación e comparación dos elementos visuais. Principios de composición. Coñecemento e utilización da perspectiva aplicada ao debuxo artístico e ao deseño do espazo escénico.		
COÑECEMENTOS PREVIOS	Ningún.		
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☒ Castelán ☒ Inglés ☐ Portugués ☐		
2. COMPETENCIAS. DECRETO 179/2015, do 29 de outubro.			
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DA TITULACIÓN			
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.		
T6	Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersonal.		
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.		
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.		
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.		
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social verbo da importancia do patrimonio cultural, da súa incidencia nos diferentes ámbitos e na súa capacidade de xerar valores significativos.		
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN			
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.		
X4	Comunicar, mostrando a capacidade suficiente de negociación e organización do traballo en grupo, a integración en contextos culturais diversos e o uso das novas tecnoloxías.		
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.		
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.		
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE			
EE1	Concibir as ideas e propostas que fundamentan a creación do deseño, explorando a dinámica do espazo, do corpo e da luz, valorando as súas propiedades representativas e a súa calidade estética.		
EE2	Proxectar a composición do deseño a través do uso do coñecemento dos procedementos técnicos e de representación.		
EE3	Planificar e facer o seguimento do proceso de realización da creación, aplicando as metodoloxías de traballo pertinentes.		
EE5	Estudar para concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.		
3. OBXECTIVOS PARA PERCEPCIÓN VISUAL E PERSPECTIVA I		COMPETENCIAS VINCULADAS	
1. Aprender a terminoloxía propia desta materia.		T8, T13.	
2. Aplicar os coñecementos adquiridos a situacións prácticas.		T1, T15, T17, X3.	
3. Coñecer diferentes perspectivas e o xeito de aplicación de cada unha delas.		T15, X6, EE2, EE5.	
4. Ser quen de facer un bosquexo do natural acadando un resultado fiable en canto á representación da profundidade.		T6, T13, X5, EE1	
5. Empregar a perspectiva como instrumento á hora da elaboración do bosquexo escenográfico de ambiente.		T17, X4, X5, EE2.	
6. Desenrolar a capacidade de análise sintético e estrutural (apuntes, bosquejos e esquemas) mediante a introdución de estudos temáticos do natural como referencia.		T1, T17, EE2, EE3, EE5.	
7. Desenrolar habilidades compositivas tridimensionais en diversas técnicas cunha autodisciplina de traballo exacto e limpo.		T1, T13, X3, EE1, EE5.	
8. Facilitar a lectura espacial das formas utilizando medios expresivos como perspectivas, sombras, e a súa aplicación.		T13, T15, X4, X5, EE1.	
4. CONTIDOS PARA PERCEPCIÓN VISUAL E PERSPECTIVA I			

TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS	
1. Introducción á Xeometría Descritiva e aos Sistemas de representación.	1.1. Xeometría descritiva. 1.2. Sistemas de proxección. 1.3. Sistemas de representación. 1.4. Fundamentos dos sistemas.	4	
2. Perspectiva técnica e a man alzada.	2.1. Perspectiva isométrica. 2.2. Perspectiva cabaleira. 2.3. Perspectiva militar.	8	
3. Sistema diédrico: o punto e a recta.	3.1. Representación do punto. 3.2. Alfabeto do punto. 3.3. Representación da recta. 3.4. Alfabeto da recta. 3.5. Estudo da visibilidade da recta. 3.6. Pertenza de punto a recta. 3.7. Intersección de rectas. 3.8. Paralelismo e perpendicularidade.	12	
4. Sistema diédrico: o plano.	4.1. Representación do plano. 4.2. Alfabeto do plano. 4.3. Pertenza de punto e recta a plano. 4.4. Intersección de planos. 4.5. Paralelismo e perpendicularidade.	12	
5. Sistema diédrico: operacións con planos.	5.1. Ángulos e distancias. 5.2. Xiros. 5.3. Abatementsos. 5.4. Cambios de plano.	12	
6. Sistema diédrico: sombras.	6.1. Xeneralidades. 6.2. Sombras no sistema diédrico. 6.3. Sombra dun punto. 6.4. Sombra dunha recta. 6.5. Sombra dunha superficie plana. 6.6. Sombras propias e proxectadas de corpos xeométricos.	6	
TOTAL SESIÓNS		54	
5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
ACTIVIDADES	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL
Actividades introductorias	4		4
Sesión maxistral	20		20
Traballo de aula	26		26
Traballo autónomo		34	34
Titorías individuais e/ou de grupo		33	33
Actividades de avaliación. Exame	4		4
Actividades de avaliación. Revisión		4	4
TOTAL		54	71
6. METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE			
Actividades	Descrición		
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.		
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.		
Resolución de problemas e/ou exercicios.	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante o traballo con todo tipo de variables que permitan considerar diferentes posibilidades de resolución do problema ou do exercicio.		
Traballo de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.		
Prácticas en aula de informática	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas en aulas de informática.		
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, teatros, auditorios, salas de concertos, festivais, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumnado.		
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. Ensino baseado en proxectos de aprendizaxe: Método no que os estudantes levan a cabo a realización dun proxecto nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades.		

Probas prácticas	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA		
Titorías individuais	Entrevistas que o/a alumno/a mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.	
Titorías de grupo	Entrevistas que o grupo de alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.	
8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
8.1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Traballo de aula	T1, T6, T8, T15, T17, X3, X4.	50%
Traballo autónomo	T13, X5, X6, EE1, EE2, EE3, EE5.	20%
Exame	T1, T2, T3, T8, T13, T15, X3, X5, X6, EE1, EE2, EE3, EE5	30%
<p>Para poder ser avaliada/o haberá que entregar a totalidade dos traballos (de aula e autónomo). De non presentar todo, a cualificación será de NON PRESENTADO. Os traballos entregados fóra de prazo terán unha cualificación de 0 puntos. Os traballos cunha cualificación inferior a 3,5 non farán media.</p>		
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Traballo de aula	T1, T6, T8, T15, T17, X3, X4.	40%
Traballo autónomo	T13, X5, X6, EE1, EE2, EE3, EE5.	20%
Exame	T1, T3, T4, T8, T13, T15, X1, X3, X5, X6, EE1, EE2, EE3, EE5	40%
<p>Para poder ser avaliada/o haberá que entregar a totalidade dos traballos (de aula e autónomo). De non presentar todo, a cualificación será de NON PRESENTADO. Os traballos entregados fóra de prazo terán unha cualificación de 0 puntos. Os traballos cunha cualificación inferior a 3,5 non farán media.</p>		
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Traballo de aula.	T1, T6, T8, T15, T17, X3, X4.	40%
Traballo autónomo.	T13, X5, X6, EE1, EE2, EE3, EE5. T1, T3, T4, T8, T13, T15, X1, X3, X5, X6, EE1, EE2, EE3, EE5	20%
Exame	T1, T3, T4, T8, T13, T15, X1, X3, X5, X6, EE1, EE2, EE3, EE5	40%
<p>Para poder ser avaliada/o haberá que entregar a totalidade dos traballos (de aula e autónomo). De non presentar todo, a cualificación será de NON PRESENTADO. Os traballos entregados fóra de prazo terán unha cualificación de 0 puntos. Os traballos cunha cualificación inferior a 3,5 non farán media.</p>		
9. Criterios de avaliación aplicables. DECRETO 179/2015, do 29 de outubro.		
AT3, AT4, AT6, AT9, AT10, AT14, AT15, AT16, AX1, AX3, AX4, AX5, AX9, AX10, AX20, AX28, AX29, AE1, AE7, AE8, AE9, AE10, AE13, AE14.		
10. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS		
Referencias básicas:		
<ul style="list-style-type: none"> • ANDROUET du CERCEAU, JACQUES. <i>Lecciones de perspectiva positiva</i>. Ed. Xarait, Madrid, 1980. • ARCAS, SANTIAGO y JOSÉ FERNANDO, GONZÁLEZ, ISABEL. <i>Perspectiva para principiantes</i>. Ed. Köneman, 2003. • BÄRTSCHI, WILLY A. <i>El estudio de las sombras en perspectiva</i>. Ed. Gustavo Gili, 1982. • DAMISCH, HUBERT. <i>El origen de la perspectiva</i>. Alianza Forma. Ed. Alianza, 1997. • DE SIMONI, LUIGI e PIERO. <i>Spazio prospettico</i>. Ed. Roma Bonacci, 1976. • GONZALO GONZALO, JOAQUÍN. <i>Iniciación a la perspectiva cónica</i>. Prácticas de dibujo técnico. Ed. Donostiarra, 1992. • NAVARRO DE ZUBILLAGA, JAVIER. <i>Imágenes de la perspectiva</i>. Ed. Siruela, 1996. • NAVARRO DE ZUBILLAGA, JAVIER. <i>Mirando a través. La perspectiva en las artes</i>. Ed. Serbal, 2000. • PARRAMÓN, J. M., <i>Perspectiva para artistas</i>, Editorial Parramón, Barcelona, 1993. • Revilla Blanco, Alberto. <i>Geometría Descriptiva: Sistema de perspectiva caballera (T4) (5ªEd.)</i>. Editorial Donostiarra, 1997. 		
Referencias complementarias:		
<ul style="list-style-type: none"> • BROOK, Peter - <i>El espacio vacío</i>, Ediciones Península S.A., Barcelona, 2012 • ALVAREZ VILLAR, A. - <i>El mundo mágico de la percepción</i>, Doncel, Madrid, 1973. • BATISTE, J. - <i>La escenografía</i>, Ed. La Galera, Barcelona, 1996. • BREYER, G. - <i>La escena presente: Teoría y metodología del diseño escenográfico.</i>, Ed. Infinito, Buenos Aires, 1952. • AUMONT, Jacques (1990), <i>La imagen</i>, Ediciones Paidós Ibérica, Barcelona, 1992. • CARRASCAL, Ana, <i>Aproximación interdisciplinaria a la imagen visual, Bellaterra, Facultad de Ciencias de la Información, Barcelona, 1983</i> 		

11. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

- Para poder ser avaliada/o haberá que entregar a totalidade dos traballos (de aula e autónomo). De non presentar todo, a cualificación será de **NON PRESENTADO**.
- Os traballos entregados fóra de prazo terán unha cualificación de 0 puntos.
- Os traballos cunha cualificación inferior a 3,5 non farán media.
- Os exames e entregas axustaranse aos prazos e hora indicados pola profesora da materia ou Xefatura de Estudos, e o seu non cumprimento implicará a non superación destes.
- O alumnado que perda o dereito á avaliación continua será avaliado segundo o procedemento que se establece na programación docente